

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ В БЪЛГАРИЯ

1040 София, пл. "Македония" № 1, www.knsb-bg.org

ДО
Г-Н БИСЕР ПЕТКОВ
МИНИСТЪР НА ТРУДА И
СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

ОТНОСНО: Проект на Концептуален модел за регламентиране фазата на изплащане от ДЗПО

УВАЖАЕМИ Г-Н МИНИСТЪР,

По повод изпратения до Конфедерацията на независимите синдикати в България Концептуален модел за регламентиране фазата на изплащане от допълнителното пенсионно осигуряване за мнение, Ви предоставяме следното експертно становище.

1. Преди всичко, бихме желали отново да потвърдим принципните постановки, споделени и по време на обсъжданията в работната група, по които, съгласно решение на КС на КНСБ, **Конфедерацията няма мандат да променя позицията си, а именно:**
  - При решаване въпросите на фазата на изплащане трябва **да се следват и обезпечават целите на реформата в пенсионното осигуряване по отношение ролята и предназначението на допълнителното задължително пенсионно осигуряване.** В тази връзка пенсионноосигурителните дружества трябва да продължат да осъществяват главната роля и да носят основната отговорност за функционирането на ДЗПО, в т.ч. и на фазата на изплащане;
  - Решенията на законодателя, създали **възможности за избор на лицата осигурени и във втория стълб на пенсионното осигуряване,** могат да бъдат доусъвършенствани, с оглед по-добро гарантиране правата, но **е недопустимо да се преразглеждат;**
  - Инвестиционната дейност на дружествата и гаранционните механизми за защита на средствата по осигурителните партии на осигурените лица, им гарантират към момента на придобиване на права по ДЗПО наличието на **капитал по съответните лични партии, най-малко**

равен на брутната сума от внесените осигурителни вноски през целия период на осигуряването им.

2. По съдържанието на концептуалния модел.

2.1. Считаме, че изложените в проекта постановки от действащото законодателство не следва да се считат като неизменна даденост, а да се разглеждат с оглед нуждите на регламентирането на фазата на изплащане и в съответствие с предназначението на фондовете за ДЗПО. Според нас, **задължително би следвало да се преразгледат случаите на допустимост на еднократно или разсрочено плащане на средствата от индивидуалните партии на осигурените при придобиване на права.** Така например, бихме обърнали внимание върху позицията на КНСБ, че ППФ следва да гарантират ранното пенсиониране на лицата и в периода на това по-ранно пенсиониране осигурените би трябвало да получават пенсия според натрупаните права (стаж, възраст и доход), а не някакви незначителни или по-значими суми. Именно, за да се избегне рискът лицата с право на ранно пенсиониране да останат без адекватна пенсия, законодателят даде възможност тези лица да получат своята пенсия за стаж и възраст в адекватен размер чрез Държавното обществено осигуряване.

2.2. **От преразглеждане се нуждае и нормата, която дава възможност на лицата, осигурени в УПФ да получат допълнителната си пенсия 5 години преди възрастта за пенсиониране.** Това е постановка, която противопоставя осигурените лица и е насочена основно към високодоходните групи, макар че сме убедени, че капитал даващ възможност за допълнителна пенсия на ниво на минималната пенсия от солидарната система имат пренебрежимо малко хора, осигурени в УПФ. По-важно в случая е, че се изопачава предназначението на осигуряването в УПФ (допълнителната пенсия се превръща в основна и/или в добавка към трудовото възнаграждение) и се поставя под угроза пожизнения характер на пенсионната добавка.

2.3. КНСБ счита, че запазването на индивидуалните партии и във фазата на изплащане на пенсия от капиталовите схема на ДЗПО е

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ В БЪЛГАРИЯ

1040 София, пл. "Македония" № 1, www.knsb-bg.org

непрофесионално и недопустимо, с оглед актюерските правила и утвърдената практика на функциониране на капиталови схеми. Създаването на гаранционни схеми (сметка, фонд, пул...), за да се гарантират плащанията за целия предвиден период и особено за покриване риска от надживяване, е изключително важно и КНСБ ще подкрепи нужните мерки в това направление.

- 2.4. Не споделяме Вашите виждания, относно липсата на разнообразие от пенсионни продукти в ДЗПО, под претекст, че натрупаните суми в индивидуалните партии на осигурените лица са твърде различни по размер. Фондовете на ДЗПО, по замисъл и предназначение, имат ясни ангажменти и отговорности – гарантиране на срочни пенсии за лицата с право на ранно пенсиониране и гарантиране пожизнена допълнителна пенсия за осигурените в УПФ. Считаме, че щом става дума за задължително осигуряване, то осигурените лица трябва да получат идентични продукти, с единствена разлика, обусловена действително от натрупания капитал в индивидуалните партии. В тази връзка допуснатите в действащото законодателство безразборни възможности за изтегляния и за онаследяване трябва да бъдат преразгледани. Още повече, че както многократно бе потвърдено и по време на дебата в рамките на работната група, онаследяването и пожизнените пенсионни продукти са несъвместими!
- 2.5. Няма специално да коментираме видовете пенсионни продукти (т. III на материала), тъй като там се визира практиката основно на незадължителни схеми и такива, договорени между работодатели и работници/синдикати. Този подход естествено предвижда по-свободен режим на ползване на тези средства, какъвто при задължително осигуряване не е подходящ. Нещо повече, считаме, че трябва **внимателно да се обмисли постановката за изтегляне на 50 на сто от сумите в индивидуалната партида на лица с трайно намалена работоспособност над 89,99 на сто. Този казус трябва да се прецизира и обогати с повече текстове, които да уреждат различните, но класически житейски казуси в подобна ситуация.**

Доколкото в тази част се акцентира на пожизнени пенсионни продукти, които защитават зависими от пенсионера лица, след

неговата смърт, бихме желали да обърнем внимание, че **ДЗПО не обхваща такъв риск, защото той е роля и отговорност на първия стълб на пенсионната система, а и вноската за втория ѝ капиталов елемент не е определена с оглед на подобни отговорности.**

- 2.6. По регламентирането на пенсионните продукти от фондовете на допълнителното задължително пенсионно осигуряване (част IV и V от материала):

По продуктите от професионалните пенсионни фондове

Предоставянето на суми от ППФ, платими еднократно или разсрочено на осигурените, придобили права, **е допустимо единствено в случаите, когато:**

А) **размерът на определената му срочна пенсия е поне равен на този за пенсия, изчислена по реда, предвиден за пенсия за ОСВ от Фонд „Пенсии“ на ДОО, а наличният в партидата му капитал позволява повече** (напр., ако лицето ще ползва срочна пенсия за период много по-кратък от допустимия по закон или действително неговият капитал е доста голям по размер и надхвърля необходимото за горепосочения размер срочна пенсия). Еднократно или разсрочено теглене на суми в този случай, според нас, е допустимо по отношение на сумата, която надхвърля необходимия капитал за срочната пенсия на лицето през целия период на по-ранно пенсиониране.

Относно актуализацията на срочната пенсия веднъж годишно и гарантирането на нейния размер нямаме възражения.

Б) **когато лицето не се е възползвало от правото си на по-ранно пенсиониране до момента на придобиване право на пенсия по общия ред (условията за трета категория).** В случая, напълно основателно е това лице да изтегли наведнъж, разсрочено, програмирано и т.н., целия свой капитал, тъй като правото му на пенсия е гарантирано от ДОО, в съответния адекватен на приноса му размер.

Начинът на функциониране на ранното пенсиониране чрез ДЗПО се нуждае от много по-подробно регламентиране, особено що касае въпросите на съчетаването на ранно пенсиониране и упражняване на трудова дейност, особено такава в специфични и опасни условия на труд, за каквито лицето ползва права.

По продуктите от Универсалните пенсионни фондове на ДЗПО

КНСБ ще държи тези фондове да изпълняват предназначението си, така както това беше заложено в концепцията за цялостната пенсионна реформа, и заради което тези фондове бяха създадени. А именно, **те трябва да предоставят допълнителна пожизнена пенсия, която да допълва коефициентът на заместване на трудовия доход на пенсионерите.**

В тази връзка и тук не намираме основание продуктите на УПФ да се предопределят от съотношението им в процент от минималната пенсия за ОСВ от солидарния първи стълб.

Съдейки по данни за натрупаните средства, достъпни от страницата на КФН, считаме че в първите 5, дори 10-ина години, лицата биха имат право тъкмо на допълнителни пенсии с размер под 20 на сто от минималната пенсия за ОСВ в ДОО. (Това е особено валидно за жените, които по-често имат прекъсвания на осигуряването, а и по-рано от мъжете придобиват права). Това означава, че всички биха придобили право на еднократно или разсрочено теглене на сумите по партидите си, защото това е много привлекателно. Какво се случва след това? Те естествено ще разчитат само на солидарната си пенсия и дали ще бъдат доволни, или критични към нейния размер, можем само да гадаем, защото парите на куп бързо се изхарчват и забравят. Но, в случаите когато действителният размер на пенсията на такива лица е под минималната за страната, те ще претендират ДОО да дотира техните пенсии до гарантирания минимум, макар че вече са получили на куп средствата с целево предназначение да се допълва пенсията им от първия стълб.

Ето защо ние считаме, че въпросът за минималната пенсия като сума от двата задължителни стълба на пенсионното осигуряване не е достатъчно изяснен в законодателството и трябва да намери ясно и подробно третиране на принципна основа, а не с популистки решения (Трябва ли да се прилага гарантираният минимум на пенсията от ДОО и по отношение на лицата, осигурени в двата стълба? Ако "да", в какви случаи и при какви условия? Това трябва ли да се има предвид, когато се дава право на еднократно или разсрочено теглене, особено като се има предвид, че вноските във втория са за сметка на тези в първия стълб, и т.н.?).

Нашето убеждение е, че основният продукт, дори единственият от УПФ за всички осигурени лица, трябва да бъде пожизнена допълнителна пенсия, която да допълва коефициентът на заместване на пенсията от първия стълб (напр., в размер на корекцията на индивидуалния пенсионен коефициент за целите на първия стълб). Може да се определи, според нас,

достатъчно обективен и прецизен метод на определяне на коефициента на заместване (допълнително) на допълнителната пенсия, актюерите ще ни подсказват със сигурност.

Според нас, само в случаите, когато капиталът на лицето позволява определянето на пожизнена добавка, която надвишава размерът необходим за съответния допълващ коефициент на заместване, то да може да тегли наведнъж, разсрочено, програмирано... сумата на надвишението. Щом вторият стълб е задължителен, той трябва да предлага продукт, който да поставя на равнопоставена позиция всички осигурени лица и да изпълнява мисията си – допълване на пенсията от първия стълб, който с тази цел се е лишил от част от осигурителните вноски за пенсия.

Относно някои въпроси, които трябва да получат специално внимание при обсъждането на концепцията и преди да се пристъпи към разписване на нормативни текстове.

КНСБ споделя виждането, че трябва да има гарантиран минимален размер на пожизнената допълнителна пенсия. Намираме създаването на Фонд за изплащане на пожизнените пенсии за разумен подход, с оглед нужните гаранции. В тази връзка, техническите предложения на представителите на дружествата в работната група, свързани със създаването и функционирането на този фонд (в т.ч. създаването на РУБР) ни изглеждат разумни и правилни. Споделяме и необходимостта от актуализация на определената пожизнена допълнителна пенсия.

Все пак, бихме желали да се отдели специално внимание на изясняването на някои въпроси по отношение гарантирания размер на пожизнените допълнителни пенсии, за да можем да бъдем максимално полезни при участието ни в дебата и най-вече по отношение разбирането от страна на осигурените лица, чието мнение за КНСБ е от изключително важно значение за подкрепата на едно или друго нормативно решение.

- Какви ще бъдат критериите за определяне минималния гарантиран размер на допълнителната пожизнена пенсия (ако има такива) , кой ще контролира спазването им;
- Какъв начин биха предложили ПОД за удостоверяване, че наличният в индивидуалните партии на лицата капитал е най-малко равен на брутната сума от вноските им (текущо и към момента на придобиване на права);

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ В БЪЛГАРИЯ

1040 София, пл. "Македония" № 1, www.knsb-bg.org

- Какво би станало, ако резервът за управление на биометричния риск по някакви причини се изчерпи (възможна ли е такава опция въобще);
- Как ще се процедира в случаите на сливане, вливане, реструктуриране, закриване, фалит и др.под. на ПОД или определен фонд по отношение на минималните гаранции и изобщо пожизнените плащания.

УВАЖАЕМИ Г-Н МИНИСТЪР,

Предоставяме Ви горните коментари и бележки по проекта на Концепция, с уговорката, че институционално и окончателно становище по тези въпроси КНСБ ще може да Ви предостави след обсъждането на концепцията в този, или променен вид, не по рано от 26-27 януари т.г., когато Изпълнителният комитет на Конфедерацията ще разгледа обстойно тази тема.

Все пак, изложените тук коментари и бележки бяха обект на внимателно и задълбочено обсъждане в Консултативния комитет на КНСБ по социална защита, където участват експерти на основните членове на Конфедерацията и в този смисъл драстични промени по изложените принципни постановки в окончателната позиция на КНСБ е малко вероятна.

С УВАЖЕНИЕ,

АСЯ ГОНЕВА
НАЦИОНАЛЕН СЕКРЕТАР НА КНСБ